

Posudek diplomové práce Bc. Markéty Popkové „Proměny hodnot v dětské literatuře od obrození k dnešku“

Diplomová práce Bc. Markéty Popkové „Proměny hodnot v dětské literatuře od obrození k dnešku“ je prací spojující eticko-axiologickou a didaktickou problematiku s konkrétním zkoumáním podob dětské literatury v českém prostředí od konce národního obrození po současnost. Autorka se snaží prostřednictvím těchto rozborů ukázat, jak se měnil etický ideál předkládaný dětem v literatuře pro děti a mládež i jak se měnil hodnotový řebříček v závislosti na dobových proměnách.

Základem práce je výběr typického díla dětské literatury v té které době, u nějž je zřejmé, že patřilo k dobově nejčtenějším a občas je předkládáno dětem i v dnešní době. (Např. Karafiátovy Broučci, nebo Čapkovo Povídání o pejskovi a kočičce). Autorka dobře vystihla, která díla do svého rozboru zařadit, aby se na nich prokázaly podstatné dobové tendence i dětský a rodičovský dobový vkus.

Na základě tohoto solidního výběru může dobře ukázat axiologické tendence i jejich vývoj, stejně jako momenty, které ve většině této literatury přetrvávají. Je si vědoma jak role historické situace české společnosti, tak hodnotové a často i politické orientace autorů literárních děl. Rozmanitost, která volbu dětských knížek provází, jí umožňuje postihnout proměny z několika aspektů zároveň.

Za velmi cenné považují, že nezůstává jen u rozboru jednotlivých literárních děl, ale je schopná komparativního pohledu, který může pomoci rozkrýt také změny v dětském vidění světa. Zvláště důležité to může být pro učitele, jednak pro lepší pochopení, proč řada dětí odmítá čist literární díla, která pro ně přinášejí vzdálené a nesrozumitelné hodnoty a normy, jednak pro poznání současného světa dětí.

Významná je také kapitola práce věnovaná obrazu školy v literatuře pro děti a mládež, v níž se ukazuje, jak dobový trend ztráty smyslu pro autoritu podstatně zasahuje i tuto oblast.

Autorka prokazuje schopnost tvůrčího přístupu při zkoumání tématu, stejně jako zájem o didaktickou problematiku převedenou do interdisciplinárních vazeb.

Práce je napsána kultivovaným jazykem bez gramatických a stylistických chyb. Také bibliografické normy jsou v ní zcela respektovány.

Celkově hodnotím práci jako zdařilou a navrhuji klasifikovat ji stupněm výborně, pokud obhajoba toto hodnocení potvrdí.

Otázky pro obhajobu:

1. V čem vidíte problém rozdílu dětského a rodičovského vkusu při výběru knížek pro dítě?
2. V čem vidíte důvod, že některé hodnoty – např. přátelství – přetrvávají i v dnešní literatuře, zatímco hodnota rodinné sounáležitosti se z dětské literatury vytrácí?